

8D07103 (6D071800) «Электр энергетикасы»

білім беру бағдарламасы бойынша докторанттардың 2021-2022 оқу жылындағы сауалнама нәтижелері бойынша ЕСЕБІ

Сапа менеджменті және аккредиттеу орталығы 2021-2022 оқу жылында тұтынушылардың барлық топтарына жоспарланған сауалнама кешені шеңберінде «Докторанттардың білім беру қызметтеріне қанағаттануы» сауалнамасын жүргізді.

Зерттеудің мақсаты – «Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ докторанттарында оқу және ғылыми жұмыс процесінде туындайтын проблемаларды анықтау.

Зерттеу нысаны «Қарағанды техникалық университеті» КеАҚ 1-3 курс докторанттары болды.

Сауалнамаға докторанттардың жалпы санынан респонденттердің 83% қатысты.

Зерттеу пәні: докторанттардың оқу процесін ұйымдастыру туралы қалыптасқан идеялары, оның әртүрлі сипаттамаларына қанағаттану дәрежесі.

Сауалнама нәтижелері өңделді және докторанттардың жеке пікірінің құпиялылығына кепілдік бере отырып, жалпылама түрде ұсынылды.

Сауалнама нәтижелерімен докторанттар кафедра сайтында таныса алады.

Докторанттардың білім беру қызметтерінің сапасына қанағаттануын бағалау үшін 5 балдық шкала қолданылды, мұнда **5** – үздік; **4** – өте жақсы; **3** – жақсы; **2** - қанағаттанарлық; **1** – қанағаттанарлықсыз, нашар.

Сауалнама нысаны докторанттардың қанағаттану көрсеткіштерін анықтайтын бағалау критерийлерінен тұрды (1-кесте).

1-кесте

Докторанттардың қанағаттану критерийлері мен көрсеткіштері

№	Бағалау критерийлері	Критерийді бағалау, балл				
		1	2	3	4	5
1	Диссертациялық зерттеудің ұсынылған тақырыбының өзектілігі мен Сіздің ғылыми қызығушылықтарыңызға сәйкестігі					
2	Диссертациялық зерттеуді дайындауды ұйымдастырушылық-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету деңгейі					
3	Ғылыми жетекшінің кәсібилігі мен құзыреттілігі					
4	Диссертациялық зерттеу нәтижелерін сынақтан өткізу және жариялау мүмкіндіктері					
5	Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына, оның ішінде қаржыландырылатын жобаларға қатысуға қолжетімділік					
6	Университеттің сіздің сұрауларыңызға жауап беруінің жеделдігі					
7	Университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін ғылыми іс-шаралар туралы ақпараттың қолжетімділігі, толықтығы және дұрыстығы					
8	Шетелдік тағылымдаманы ұйымдастыру мен өткізудің жалпы деңгейі					
9	Сіз үшін шетелдік тағылымдаманың тиімділігі					

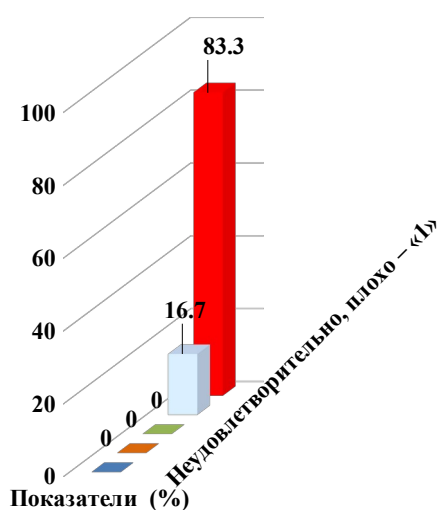
Сауалнама нәтижелері бойынша келесі мәліметтер алынды:

1. Диссертациялық зерттеудің ұсынылған тақырыбының өзектілігі мен Сіздің ғылыми қызығушылықтарыңызға сәйкестігі

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	16,7
Үздік – «5»	83,3

1-кесте

Диссертациялық зерттеудің ұсынылған тақырыбының өзектілігі мен Сіздің ғылыми қызығушылықтарыңызға сәйкестігі

Зерттеу тақырыбының өзектілігі ЖАК диссертациялық зерттеуге қойылатын негізгі талаптарының бірі болып табылады. Диссертациялық тақырыптың өзектілігі оны ғылыми және практикалық зерттеу қажеттілігімен анықталады және докторанттардың ғылыми қызығушылықтарына сәйкес келуі керек. Бұл критерийді сауалнамаға қатысқандардың **83,3%** «үздік», **16,7%** «өте жақсы» деп бағаланды.

Жоғарыда аталған жоғары пайыз докторанттардың белгілі бір міндеттерді шешуде қойылған мақсаттарға жету үшін диссертациялық зерттеу тақырыбын нақты анықтайтындығын көрсетеді.

2. Диссертациялық зерттеуді дайындауды ұйымдастырушылық-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету деңгейі

2-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	11,1
Үздік – «5»	88,9

Оқу процесін оқу-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету докторанттардың докторантураның білім беру бағдарламасын сапалы игеру мүмкіндігіне кепілдік беруі тиіс. Білім беру бағдарламасын іске асыру халықаралық ақпараттық желілерге, электрондық деректер базасына, кітапхана қорларына, компьютерлік технологияларға, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиеттерге еркін қол жеткізумен қамтамасыз етілуі тиіс. Ақпараттық және оқу-әдістемелік қамтамасыз ету докторанттардың өзіндік жұмысына дәйекті түрде баса назар аудара отырып жүзеге асырылады. Зерттеу көрсеткендей, сауалнамаға қатысқандардың **88,9%** толық қанағаттанған, сауалнамаға қатысқандардың **11,1%** «өте жақсы» деп бағаланған. Докторанттардың жоғарыда көрсетілген көрсеткіштері университеттің докторанттарды даярлау бағыттары бойынша ұсынатын ақпараттық ресурстарының жалпы жеткілікті және қолжетімді екендігін көрсетеді.

3. Ғылыми жетекшінің кәсібилігі мен құзыреттілігі

3-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	-
Үздік – «5»	100

Докторанттарды нәтижелі оқытудың және қорғаудың барлық кезендерінен оңай өтудің маңызды факторы-ғылыми жетекшіні таңдау. Басқа докторанттарды басқарудағы тәжірибеге, сондай-ақ ғылыми қоғамдастықтағы жоғары кәсібилік пен құзыреттілікке көп нәрсе байланысты. Сондықтан оны таңдау мәселесі болашақ докторанттар үшін ең өзекті болып табылады.

Зерттеу ғылыми жетекшілердің кәсіби деңгейі мен құзыреттілігін анықтауға мүмкіндік берді. Сауалнама нәтижелері бойынша докторанттар ғылыми жетекшінің кәсібилігі мен құзыреттілігін жоғары бағалады – **100%**. Бұл көрсеткіш университет докторанттарының ғылыми жетекшілерінің мынадай құзыреттерге ие екендігін көрсетеді: ғылыми жұмыстың бай тәжірибесі, оны ұйымдастыру, терең ғылыми білім, дәрежелілік, сондай-ақ қажетті білім мен дағдыларды алу үшін докторантты даярлауды үйлестіре алады, докторантқа диссертация жазудың теориялық, әдіснамалық, стилистикалық және басқа да мәселелері бойынша кеңес

бере алады, докторанттың жұмыс кестесін қалыптастыра алады және оның орындалуын бақылау және т. б.

4. Диссертациялық зерттеу нәтижелерін сынақтан өткізу және жариялау мүмкіндіктері

4-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	61,1
Үздік – «5»	38,9

Диссертацияға кіріспенің маңызды бөлімі зерттеу нәтижелерін сынау деп аталады. Апробация докторантты өзінің ғылыми зерттеулерін қайта қарауға, оларды тереңірек пысықтауға ынталандырады, авторға ғылыми ережелерді қайта қарау қажеттілігін растауға немесе түсінуге көмектеседі. «Диссертациялық зерттеу нәтижелерін апробациялау және жариялау мүмкіндіктерін» докторанттардың **38,9%** «үздік» деңгейде, сауалнамаға қатысқандардың **61,1%** «өте жақсы» деңгейде деп бағалады.

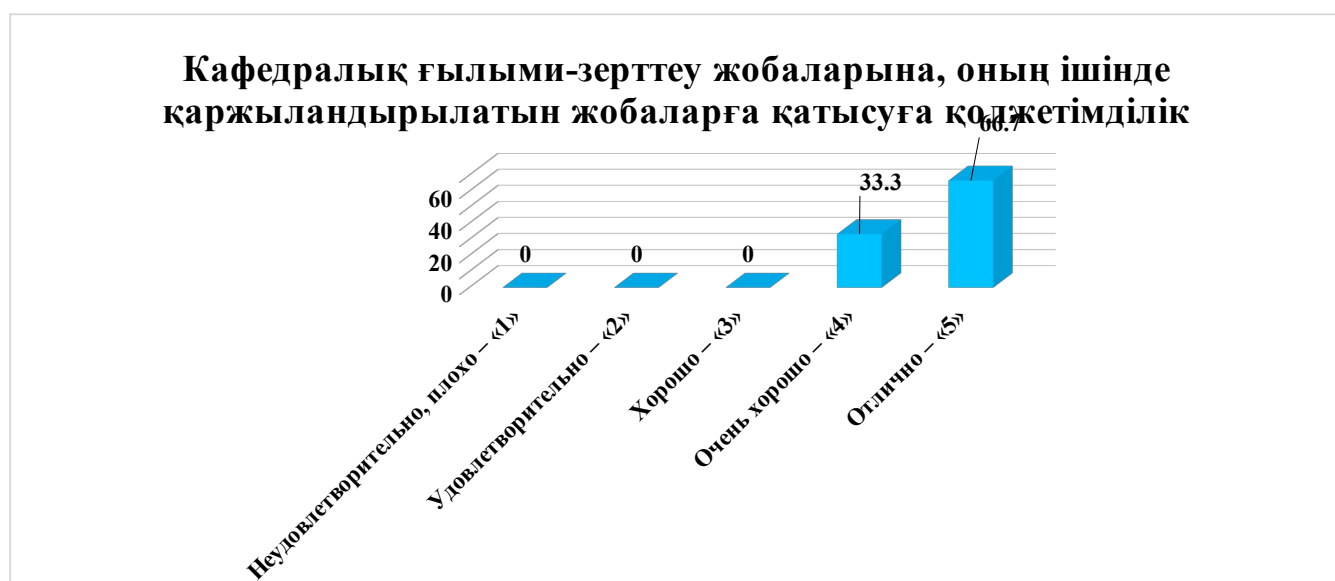
Жүргізіліп жатқан зерттеу кезеңдерінің объективті бағаларын, қорытындылар мен практикалық ұсыныстарды уақтылы алу үшін жұмысты сынақтан өткізуді диссертация тақырыбы бекітілгеннен кейін бірден диссертациялық зерттеу бойынша жұмыс басталғаннан бастау керек екені анық. Сәтті сынамау – зерттеудің сәттілігінің кепілі деп айтуға болады. Өкінішке орай, докторанттар өздерінің зерттеу нәтижелерін сынақтан өткізуді және енгізуді бір қатарға қояды.

Бұл ұғымдарды синоним деп атауға болмайды. Көбінесе авторефераттар мен диссертациялардың мәтіндерінде олар, мысалы: «Зерттеу нәтижелерін сынақтан өткізу және енгізу жарияланымдар, автордың конференцияларға қатысуы, мектепте мұғалім ретінде практикалық жұмыс арқылы жүзеге асырылды...» деп жазады. Жарияланымдар арқылы нәтижелерді таратуға болады, конференцияларға қатысу арқылы нәтижелерді талқылауға және таратуға болады. Тек практикалық жұмыс арқылы нәтижелерді сынақтан өткізуге болады, бірақ бұл әлі де негізделуі керек. Диссертациялық жұмыстың материалдарын ғылыми қоғамға жеткізудің ең кең тараған тәсілдері докторанттың ғылыми конференцияларға, симпозиумдарға қатысуы, кафедра отырыстарында сөз сөйлеуі, ғылыми қоғамдастықтың түрлі іс-шараларына қатысуы, зерттеу тақырыбы бойынша ұсыныстарды дайындау және әртүрлі органдарға жіберу болып табылады.

5. Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына, оның ішінде қаржыландырылатын жобаларға қатысуға қолжетімділік

5-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	33,3
Үздік – «5»	66,7

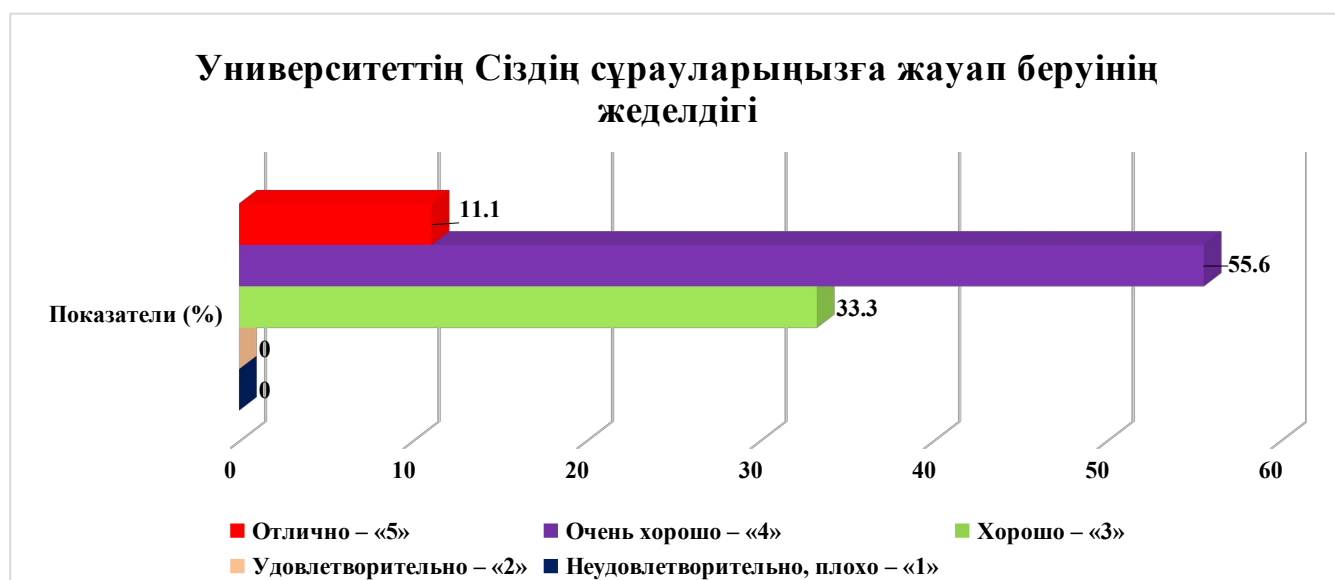

«Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына, соның ішінде қаржыландырылатын жобаларға қатысуға қолжетімділік» докторанттарының көпшілігі **66,7%** «өте жақсы» деген бағаны, респонденттердің **33,3%** «өте жақсы» деп бағалады.

6. Университеттің Сіздің сұрауларыңызға жауап беруінің жеделдігі

6-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	33,3
Өте жақсы – «4»	55,6
Үздік – «5»	11,1

Көптеген респонденттер ЖОО-дан өз сұрауларына жауап алды: «үздік» - **11,1%**, «өте жақсы» - **55,6%**. Алайда, «жақсы» деп бағалаған респонденттердің аз бөлігі (**33,3%**) бар. Шындығында білім алушылардың, оның ішінде докторанттардың сұраныстары қоғамның білім беру, әлеуметтік-экономикалық және әлеуметтік-мәдени салаларын одан әрі дамыту жолдарының көрсеткіші болып табылады. ЖОО-да оқу процесінде сұраныстарды зерттеу білім алушының жеке басының іс-әрекетін анықтайтын субъективті факторларды талдауға, оның білім беру белсенділігінің сипатын сипаттауға, білім беру саласында да, одан тыс жерлерде де білім алушының жеке басының жұмыс істеуі мен даму процестерін реттейтін тетіктердің қалыптасуын бақылауға мүмкіндік береді.

7. Университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін ғылыми іс-шаралар туралы ақпараттың қолжетімділігі, толықтығы және дұрыстығы

7-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	72,2
Үздік – «5»	27,8

Респонденттердің **72,2%** «өте жақсы» деген жауапты таңдаған. Жауаптардың салыстырмалы түрде аз саны «5» қатарынан таңдалды - өте жақсы – **27,8 %**.

Университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін барлық білім алушылар үшін ғылыми іс-шаралар туралы ақпарат университеттің сайты арқылы және ғылыми бөлімшелердің атына электрондық пошта арқылы – барлық кафедра меңгерушілері және білім алушылардың ғылыми жұмысына жауапты адамдар келіп түседі. Сонымен, қанағаттанудың жеткіліксіз деңгейі докторанттардың келіп түскен ақпаратқа немқұрайлы қарауымен байланысты. Бұл болжам қосымша зерттеу жүргізу кезінде нақтылауды қажет етеді.

8. Шетелдік тағылымдаманы ұйымдастыру мен өткізудің жалпы деңгейі

8-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	11,1
Үздік – «5»	88,9

Шетелдік тағылымдама – докторантура бағдарламасының міндетті компоненті. Шетелдік тағылымдаманы ұйымдастыру және өткізу деңгейіне толық қанағаттанушылықты докторанттардың **88,9%** астамы, «өте жақсы» – докторанттардың **11,1%** көрсетеді. Алынған мәліметтер университетте докторанттардың шетелдік тағылымдамасын жоспарлау мен ұйымдастырудың жоғары деңгейін дәлелдейді.

Докторанттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес инновациялық технологиялармен және өндірістің жаңа түрлерімен танысу үшін ғылыми ұйымдарда және (немесе) тиісті салалардағы немесе қызмет салаларындағы ұйымдарда, оның ішінде шетелде міндетті түрде ғылыми тағылымдамадан өту көзделеді.

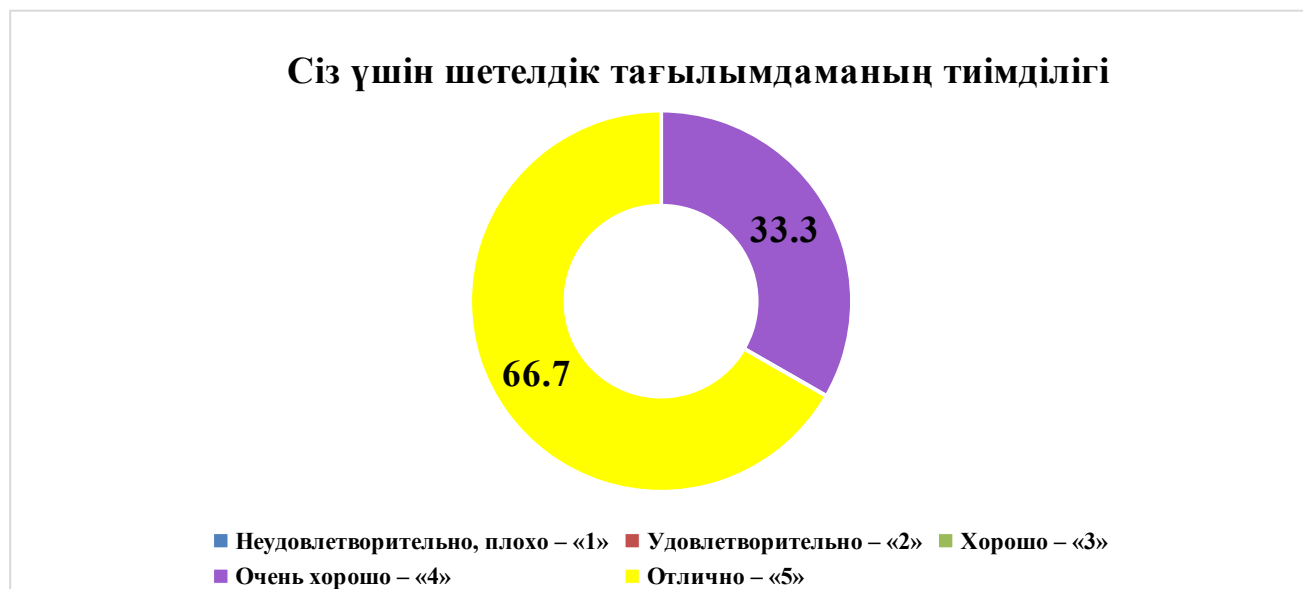
Алайда, коронавирустық пандемияға байланысты білім алушылардың шетелдік тағылымдамаларын шектеу енгізілгенге дейін докторанттар, әдетте, шетелдік университетте немесе ғылыми орталықта шетелдік ғылыми кеңесшінің жұмыс орны бойынша ғылыми тағылымдамадан өткенін атап өткен жөн. Пандемия басталғаннан кейін докторанттардың ғылыми тағылымдамалары қазақстандық ғылыми ұйымдарда немесе тиісті салалардағы немесе қызмет салаларындағы

ұйымдарда немесе қазақстандық және шетелдік жоғары оқу орындарында онлайн режимінде өтті.

9. Сіз үшін шетелдік тағылымдаманың тиімділігі

9-кесте

Критерийлер	Көрсеткіштер (%)
Қанағаттанарлықсыз, нашар – «1»	-
Қанағаттанарлық – «2»	-
Жақсы – «3»	-
Өте жақсы – «4»	33,3
Үздік – «5»	66,7

9 критерий бойынша докторанттар үшін шетелдік тағылымдаманың нәтижелілігі үшін докторанттар қойған бағалардың жеткілікті жоғары деңгейі («5» - **66,7%**) белгіленді. Яғни, шетелдік практиканы аяқтағаннан кейін докторанттар әлемдік ғылымның жаңа жетістіктерін игереді, ғылымның белгілі бір саласында ғылыми, кәсіби қызметтің практикалық дағдыларын қалыптастырады.

Сауалнама соңында респонденттерге оқу процесінің ұйымдастырылуын, оқыту сапасын және университет қызметінің басқа да бағыттарын бағалауды анықтау үшін осы сауалнамаға қосу қажет болатын сұрақтарды құрастыру ұсынылды. Келесі мәліметтер алынды*:

- өзін-өзі бағалау;
- Жұмысқа орналастыру және практика бойынша.

* Докторанттардың жауаптары түпнұсқада берілген. Автордың емлесі мен тыныс белгілері сақталған

Қорытындылар:

1. Жалпы, сауалнама нәтижелері докторанттардың университеттің білім беру қызметтеріне қанағаттанушылығының жоғары дәрежесін көрсетеді, бағалар **«жақсы» - 3 және «өте жақсы» - 5** балдары арасында өзгерді.

2. Диссертациялық зерттеудің ұсынылған тақырыптарының өзектілігі докторанттардың ғылыми қызығушылықтарына толық сәйкес келеді – сауалнамаға қатысқандардың **83,3% «үздік» және 16,7% «өте жақсы»** деп бағалады.

3. Респонденттердің жауаптары ғылыми жетекшілердің кәсібилігі мен құзыреттілігін және диссертациялық зерттеуді дайындауды ұйымдастырушылық-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету деңгейлерін бағалаудың күтілетін өзара тәуелділігін растады. Университет докторанттарды даярлау бағыттары бойынша ұсынатын ақпараттық ресурстар диссертациялық зерттеуді дайындау кезінде жеткілікті және қолжетімді: - **89,3% «үздік» және 11,1% «өте жақсы»** деп бағалады. Ғылыми жетекшілердің кәсібилігі мен құзыреттілігі жоғары бағаланады: **100%** қанағаттанған және осы критерийге барынша баға береді.

4. Диссертациялық зерттеу нәтижелерін сынақтан өткізу және жариялау мүмкіндіктерін **61,1%** - «өте жақсы», **38,9%** - «үздік» деп бағалады.

5. Респонденттердің **66,7%** қаржыландырылғандарды қоса алғанда, кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына қатысудың қолжетімділігіне қанағаттанған.

6. Университеттің ЖОО бойынша докторанттардың сұраныстарына жауап беру жеделдігін бағалау кезінде бағалардың алшақтығы байқалады: докторанттардың **11,1%** «өте жақсы» деңгейде, **55,6%** «өте жақсы» деңгейде, **33,3%** «жақсы» деңгейде.

7. Университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін ғылыми іс-шаралар туралы ақпараттың қолжетімділігін, толықтығын және дұрыстығын респонденттер жақсы бағалайды: сауалнамаға қатысқандардың **27,8%** толық қанағаттанған, **72,2%** қанағаттанған.

8. Докторанттар тұрғысынан шетелдік тағылымдаманы ұйымдастырудың және өткізудің жалпы деңгейі өте жақсы деңгейде – **88,9%**. Шетелдік тағылымдаманың нәтижелілік деңгейі **«үздік» 66,7%**, **«өте жақсы» - 33,3%** бағаланды.

9. Оқу процесін ұйымдастыруды анықтау, оқу сапасын және университет қызметінің басқа да бағыттарын бағалау үшін сауалнаманы жақсарту және толықтыру бойынша докторанттардың ұсынымдары берілді: өзін-өзі бағалау; жұмысқа орналастыру және практика бойынша.

Ұсыныстар:

1. Сапа менеджменті және аккредиттеу орталығы сауалнама сұрақтарын түзету үшін докторанттардың ұсыныстарын қарастырсын.

2. Кафедра меңгерушісі, ҒЖИД сауалнама нәтижелерімен танысады және қажет болған жағдайда білім беру қызметтерінің сапасын жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлейді.